

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Paleografia grecka i łacińska
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Greek and Latin paleography
Kierunek studiów	Filologia klasyczna
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Literaturoznawstwo
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Wojciech Kopek
---	----------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład			4 (2+2)
konwersatorium			
ćwiczenia	45	2 semestry (15 moduł łaciński, semestr zimowy+30 moduł grecki, semestr letni)	
laboratorium			
warsztaty			
seminarium			
proseminarium			
lektorat			
praktyki			
zajęcia terenowe			
pracownia dyplomowa			
translatorium			
wizyta studyjna			

Wymagania wstępne	W1 - ukończenie podstawowego kursu języka łacińskiego (Praktyczna nauka języka łacińskiego I i II), W2 - znajomość podstawowych zagadnień materialnej kultury antyku w zakresie historii książki (zwoju), narzędzi piśmienniczych, kultury literackiej, obiegu książki.
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

Paleografia grecka i łacińska – moduł łaciński C1 - wprowadzenie podstawowych pojęć, definicji i podziałów typologicznych z zakresu paleografii łacińskiej,
C2 - przedstawienie zarysu historii zapisu języka łacińskiego oraz pisma alfabetycznego w starożytności, średniowieczu i renesansie,
C3 - przedstawienie zjawisk paleograficznych takich, jak rękopisy, inkunabuły, starodruki;

przedstawienie pomocy naukowych z zakresu paleografii (tablice do nauki pisma, słowniki abrewiatur).

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	ma elementarną wiedzę o powiązaniu filologii klasycznej z pokrewnymi naukami humanistycznymi,	K_W10
W_02	ma wiedzę o podstawowej terminologii i metodologii badań w dziedzinie filologii klasycznej,	K_W11 -
W_03	ma podstawową wiedzę z zakresu edycji i krytyki tekstu oraz paleografii,	K_W12
W_04	ma elementarną wiedzę o wybranych wytworach kultury materialnej starożytności,	K_W16
W_05	ma podstawową wiedzę o wpływie osiągnięć kultury starożytnej Grecji i Rzymu na kulturę czasów późniejszych i współczesnych.	K_W18
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje przy użyciu różnych źródeł i sposobów,	K_U02
U_02	potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla filologii klasycznej w typowych sytuacjach profesjonalnych,	K_U03
U_03	potrafi pracować wedle celów i wskazówek formułowanych przez opiekuna naukowego,	K_U04
U_04	potrafi czytać i tłumaczyć teksty łacińskie i greckie,	K_U05
U_05	umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje umiejętności badawcze, kieruje się wskazówkami opiekuna naukowego oraz poczuciem obowiązku i samodyscypliny.	K_U06
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcani się i rozwoju,	K_K01
K_02	docenia tradycję i dziedzictwo kulturowe ludzkości i ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie,	K_K04
K_03	ma świadomość znaczenia nauk o starożytności dla utrzymania i rozwoju więzi społecznej na różnych poziomach,	K_K05
K_04	potrafi aktywnie współdziałać i pracować w grupie oraz nawiązywać kontakty i budować relacje społeczne,	K_K06
K_05	ma świadomość odmienności wynikającej z różnorodności kulturowej, religijnej i filozoficznej i jej wpływu na kształtowanie się postaw społecznych i politycznych oraz procesów gospodarczych.	K_K07

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

1. Wykład

- związek paleografii i filologii klasycznej; paleografia jako nauka pomocnicza dziedzin humanistycznych,
 - omówienie podstawowych pojęć paleograficznych,
 - periodyzacja dziejów pisma w kulturze zachodniej: starożytność łacińska, średniowiecze, renesans (w czasie wykładu zostaną podjęte zagadnienia okresu przejściowego między późnym antykiem a średniowieczem),
 - przedstawienie typologii pisma wraz z krótkim omówieniem faz rozwojowych najważniejszych typów.
2. Konwersatorium
- przedstawienie materiałów pomocniczych do dyskusji na temat: historia książki i pisma a historia kultury; wpływ bibliotek i handlu książkami na rozwój kultury oraz poszczególnych ośrodków kulturotwórczych; wpływ typu pisma na popularyzację bądź elitaryzację literatury.
3. Warsztaty
- przedstawienie pomocy naukowych, ze szczególnym uwzględnieniem Lexicon Abbreviatarum, praktyczna praca z pomocami naukowymi,
 - omówienie zasobów internetowych, bibliotek cyfrowych, które udostępniają skany inkunabułów i starodruków,
 - praktyczne ćwiczenia z odczytywania wybranych typów pisma,
 - praca na tekstach „zepsutych” – przedstawienie studentom głównych problemów w pracy ze starodrukiem: błędy drukarskie, niekonsekwencja edytorska, marginalia.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne <i>(lista wyboru)</i>	Metody weryfikacji <i>(lista wyboru)</i>	Sposoby dokumentacji <i>(lista wyboru)</i>
WIEDZA			
W_01-05	Wykład konwersatoryjny	Referat	Protokół / Wydruk / Plik z referatem
UMIĘTNOŚCI			
U_01-05	Prezentacja	Referat	Protokół / Wydruk / Plik z referatem
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01-05	Prezentacja	Referat	Protokół / Wydruk / Plik z referatem

VI. Kryteria oceny, uwagi:

Ocena niedostateczna

(W) Postępy niedostateczne: student nie rozumie powiązań między dziedzinami humanistycznymi; nie wykazuje orientacji w podstawowych metodach badań w zakresie filologii klasycznej; nie zna podstawowych terminów z zakresu paleografii łacińskiej; nie jest w stanie dostrzec powiązań między zjawiskami kultury antyku, średniowiecza i renesansu.

(U) student nie potrafi wykorzystać w praktyce pojęć z zakresu paleografii łacińskiej, nie potrafi korzystać z pomocy naukowych i ma podstawowe problemy z rozpoznaniem i odczytem omówionych typów pisma; student nie przygotował autoreferatu na wybrany przez siebie lub prowadzącego temat ani nie zabiera głosu w dyskusji.

(K) brak zainteresowania przedmiotem; niewypełnianie podstawowych obowiązków studenta, który wybrał określony typ studiów.

Ocena dostateczna

(W) postępy wystarczające: student orientuje się w podstawowych powiązaniach między dziedzinami humanistycznymi; rozumie znaczenie badań edytorskich i paleograficznych dla filologii klasycznej; zna podstawowe terminy z zakresu paleografii łacińskiej; potrafi dostrzec zasadnicze powiązania między zjawiskami kultury antyku, średniowiecza i renesansu.

(U) student prawidłowo nazywa podstawowe zjawiska z zakresu paleografii łacińskiej, korzysta z pomocy naukowych i rozpoznaje omówione typy pisma; w wystarczającym zakresie potrafi odczytać omówione typy pisma; student przygotował autoreferat na wybrany przez siebie lub prowadzącego temat w sposób niewystarczający lub z błędnym wykorzystaniem materiałów; student przejawia nikłą aktywność w czasie zajęć.

(K) zainteresowanie przynajmniej w minimalnym zakresie przedmiotem, brak jednak większej aktywności i zaangażowania.

Ocena dobra

(W) postęp zadowalający: student biegle orientuje się w podstawowych powiązaniach między dziedzinami humanistycznymi; rozumie znaczenie badań edytorskich i paleograficznych dla filologii klasycznej; zna podstawowe terminy z zakresu paleografii łacińskiej; potrafi dostrzec liczne powiązania między zjawiskami kultury antyku, średniowiecza i renesansu.

(U) student prawidłowo nazywa szeroką gamę zjawisk z zakresu paleografii łacińskiej, systematycznie i biegle korzysta z pomocy naukowych i rozpoznaje omówione typy pisma; w zadowalającym zakresie potrafi odczytać omówione typy pisma; student przygotował autoreferat na wybrany przez siebie lub prowadzącego temat w sposób zadowalający z właściwym wykorzystaniem materiałów; student podejmuje dyskusję z kolegami i prowadzącym w czasie zajęć.

(K) ciekawość przedmiotu, spore zaangażowanie i aktywność na zajęciach.

Ocena bardzo dobra

(W) postępy godne uznania: student biegle orientuje się w nie tylko w podstawowych powiązaniach między dziedzinami humanistycznymi; rozumie znaczenie badań edytorskich i paleograficznych dla filologii klasycznej; zna terminologię z zakresu paleografii łacińskiej; potrafi dostrzec liczne powiązania między zjawiskami kultury antyku, średniowiecza i renesansu.

(U) student prawidłowo nazywa szeroką gamę zjawisk z zakresu paleografii łacińskiej, systematycznie i biegle korzysta z pomocy naukowych i rozpoznaje omówione typy pisma; w stopniu godnym uznania potrafi odczytać omówione typy pisma; student przygotował autoreferat na wybrany samodzielnie

temat z właściwym wykorzystaniem materiałów podstawowych i dodatkowych; student samodzielnie stawia problemy w dyskusji.

(K) ciekawość badawcza, poszerzanie wiedzy, duża aktywność na zajęciach, przemyślane pytania.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	45
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	45

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
Falęcki Tomasz, Tablice do nauki czytania pisma neogotyckiego dla początkujących, Kraków 2000. Gieysztor Aleksander, Zarys dziejów pisma łacińskiego, Warszawa 2009. Górski Karol, Neografia gotycka. Podręcznik pisma neogotyckiego XVI-XIX w., Warszawa 1978. Lexicon Abbreviaturarum, opr. Adriano Cappelli, Milano 1973 Porębski Stanisław Andrzej, Paleografia łacińska. Podręcznik dla studentów, Warszawa 2005. Porębski Stanisław, Paleografia łacińska, Warszawa 1997. Semkowicz Władysław, Paleografia łacińska, wyd. 3, Kraków 2011. Słowiński Jan, Rozwój pisma łacińskiego w Polsce XVI - XVIII wieku, Lublin 1992.
Literatura uzupełniająca
L. D. Reynolds, N. G. Wilson Skrybowie i uczeni, przeł. P. Majewski, WUW, Warszawa 2008.